СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 171. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 31-го серпня 1945. No. 171. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, August 31, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ПРОГОЛОШУЄ ЗВІТ З НЕЩАСТЯ В ПЕРЛ ГАРБОР В 1941

Нещастя, яке постигло Злучені Держави 7. грудня 7941. р. через несподіваний напад японців на пристань Перл Гарбор, дістало урядове насвітлення вперше за час війни, яка зачалася нечайно після того нападу. Президент Гері С. Труман оприлюднив звіт слідчих комісій, а це комісії армії і комісії маринарки. Обі комісії складають відповідальність за це нещастя на такі особи: ґен. Джорджа Маршала, начальника ґенеральної булави; адмірала Гаролда Р. Старка, колишнього начальника морських операцій; лютенанта ґенерала Волтера С. Шорта, колишнього команданта Гавайського Департаменту Армії; проти-адмірала Госбенда Е. Кімела, команданта маринарки у Перл Гарбор; Кордела Гола, колишнього секретаря стейту; ґен. майора Лінарда Джерова, колишнього начальника секції военних плянів в департаменті війни.

Комісії не домагаються поставлення перед военний суд нікого із згаданих осіб. Старк, Шорт, Кімел і Джеров усунені від служби після нападу за занедбання своїх обовязків або за недостачу гідготови до оборони. Комісія зазначує що ні адмірал Кімел ні адмірал Старк не повинні більше бути покликані до військової служби, як неспосібні до видавання вищого осуду.

Комісія закидає бувшому секретареви Корделови Голови незручне ведення закордонної політики відносно Японії, головно поставлення їй ультиматума з 10 точок з 26. листопада 1941. р., яке викликало наїзд японців на Перл Гарбор три місяці скорше, ніж армія і фльота були готові до війни з Японією. Комісія твердить теж, що президент Ф. Д. Рузвелт знав про плянований напад японців і остеріг кабінет на засіданню 25. листопаду 1941. р., кажучи, що японці нападуть наступного понеділка.

Відповідальність і оборона.

Серед конгресменів даються чути голоси, щоб особи, котрим закидає комісія відповідальність за нещастя, були поставлені перед военний суд. Предсідник Комісії Військових Справ у палаті репрезентантів Мей домагається, щоб усім дати повну нагоду до оборони, а президент Труман, секретар війни Стимсон і секретар маринарки Форестал змісця боронять начальника ґенерального штабу ґен. Джорджа С. Маршала і бувшого секретаря стейту Кордела Гола як непричасних у цьому нещастю.

Ґен. Волтер Шорт заявив ґазетярам, що „його совість чиста", бо він лише виконував накази з Вашингтону; адм. Кімел заявив, що він не читав звіту на стільки, щоб видати свій осуд.

50,000 НА ПРОТЕСТІ ПРОТИ ВТРАТИ РОБОТИ.

Ледви покінчилася війна, а вже в середу 29. серпня зібралося в салі Медисон Сквер Ґарден в Ню Йорку і коло неї 50,000 людей, щоб протестувати проти втрати заняття і домагатися різних зарадчих засобів на час безробіття. Віче було скликане Радою Промислових Організацій Більшого Ню Йорку під закликом „Віче для добуття Мирних Джабів". Головним промовцем був предсідник Краєвої Морської Юнії Джозеф Коран, один з провідників СІО.

НАДІЇ ВЕТЕРАНІВ ПРИ ПОСЕЛЮВАННЮ.

Вашинґтонські кореспонденти записали розмову з одним ветераном, який повернув домів і хоче розпочати господарку. Він є сержантом, дістав конґресову медалю за геройство, а його імя Джюніор Дж. Спорієр. Впершу чергу він негодує на податки, з яких мають покривати кошти війни, до котрої виграння він причинився; подруге він негодує на пайки, а як уже вони мусять бути, то він повинен дістати ще окремо пайки на загосподарення; за час, коли він ще учасі служби не дістав відпустки, повинен дістати окрему заплату; на початок, коли він заложить родину, він повинен дістати домашню обстанову за порукою военного департаменту, а не за порукою сусідів, бо він хоче вибрати собі дім, де йому подобається; а як йому наприклад забракне смітярки на дворі, то він повинен її дістати з надвишки продуктів, які має армія на продаж. Спорієр твердить, що вояки у лисіх ямах дали собі слово чести, що вони рубом поставлять такі домагання до влади, коли вернуться з війни.

ШКОДА ВІД БУРЕВІЮ 15 МІЛІОНІВ.

Учасі недавного буревію в Тексасі вихор наробив шкоди на $15,000,000 попри те, що згинуло 7 осіб, а покалічених є 13. Все те сталося в околиці Ґюстон над Мексиканським заливом. У містечку Бей Сіти не лишилося ні одного цілого дому. Там віяв вихор зі швидкістю 135 миль на годину.

Фотографічна відбитка признання „Свободі"

ЗА АКЦІЮ В СПРАВІ ПРОДАЖІ ВОЄННИХ БОНДІВ У ВСІХ СІМОХ ДЕРЖАНИХ ПОЗИЧКАХ

(Відбитка у зменшеному виді)

UNITED STATES TREASURY DEPARTMENT

For distinguished services rendered in behalf of the War Financing Program, World War II, this citation is awarded to

Svoboda Ukrainian Daily
JERSEY CITY, N J

WAR LOAN SERVICE RECORD 1 2 3 4 5 6 7

NEW JERSEY WAR FINANCE COMMITTEE

Franklin D'Olier

ДЕ ҐОЛ ПРОХАЄ ПОМОЧИ ВІД КАНАДИ

Голова тимчасового французького уряду ген. Чарлз де Ґол був гостем Канади після свого приїзду до столиці Отави. Він відбув конференцію з міністеріяльним кабінетом на чолі котрого стоїть Мекензі Кінґ, а для публики оприлюднено справи, з якими де Ґол звертається до Канади. У першу чергу він хоче дістати для Франції збіжа для прохарчування населення, а дальше кораблів та машин для розбудови торгівлі й промислу у Франції. Де Ґол представив коротко руїну Франції і заявив, що французький нарід спосібний до праці для відбудови краю.

На запит ґазетярів, як випадуть у Франції вибори, ґенерал відповів, що про це рішає нарід. Коли його запитали, як уложаться відносини до Советів і до Анґлії та до Злучених Держав, він відповів, що такі справи наладнуються відповідно до інтересів Франції. Ґенерала приймав на перекусці теперішній королівський ґенерал-губернатор Канади ирл Атлон і його жінка.

МЕКСИК ПРИЗНАЄ ЗАГРАНИЦЕЮ СТВОРЕНИЙ УРЯД ДЛЯ ЕСПАНІЇ

Мексиканський уряд призвав уряд премієра Хозе Хіраль, який створився заграницею для обняття влади в Еспанії на випадок уступлення або усунення уряду ґенерала Франка. Признання дав мексиканський урядуючий міністер закордонних справ Мануель Тельо у відповідь на лист, висланий міністром заграничних справ з кабінету Хіраля, Фернандом де льос Рійос. Мексик є першою державою, що признає уряд Хіраля. В цьому уряді є покищо лише 4 міністри. Соціялісти під проводом Індалієсія Прієто і комуністи під проводом Хуана Неґрі відмовилися взяти участь у творенню кабінету, одначе заявили, що вони не будуть поборювати Хіраля.

ПАНІ ЧЯНГ ВИЇХАЛА ДО КИТАЮ

Пані Чянг Кай-шек, жінка голови уряду в Китаю, після довшого побуту в Злучених Державах, відбула конференцію з президентом Труманом і віїхала в середу 29. серпня до Китаю американським военним літаком. Вона надіється приїхати вчас до Чунґкінґу, щоб бути приявною при перенесенню столиці до Нанкінґу.

ВІДСИЛАЮТЬ ДО ЕВРОПИ НЕБАЖАНИХ ЧУЖИНЦІВ

Дипльоматичний корабель Ґріпсголм відїхав в середу 29. серпня з пристані в Джерзі Сити із 1,440 подорожними в Европу. Більшість подорожних це чужинці, як італійці, греки та інші, яких американська влада має передати їхнім урядам. Між ними є кримінальні злочинці та політичні небажані чужі громадяни.

Теж і британський премієр Атлі остерігає перед тоталітаризмом в Европі

Недавно британський міністер заграничних справ, Ернст Бевин, остерігав Анґлію і Аліянтів перед тим, щоб вони, поваливши в Европі один тоталітаризм, не стелили дороги іншому. Те саме повторив тепер британський премієр Атлі на обіді в честь Данської Ради, що працювала, щоб остала Вільна Данія, а не така, яку з неї пробували зробити націстівські окупанти. Атлі сказав на тому обіді, що вправді усунено з Европи примару тоталітаризму, але це дуже важне, казав він, щоб не залишити порожнечі, що повстала наслідком цього. Акщо не зробиться щось у тому напрямі, то на місце давних тоталітаризмів, казав Атлі, може повстати сім інших лих, що ще будуть гірші від того лиха, що його знищено. Ідеалом для европейських народів, на думку Атлі, є та політична і соціяльна свобода, що існують в Британії та Данії.

ВІДДАЮТЬ ЧЕСТЬ ДАНСЬКИМ ПАТРІОТАМ-МУЧЕНИКАМ

Розкопано гроби 108 данських патріотів, що їх помордували націстівські окупанти і закопали в безіменних гробах. Усіх їх поховано тепер в одному гробі, що стане данською національною святістю. Там буде можна тепер ховати тих, що згинули з рук Ґестапо.

ЩЕ Є ДВА МІЛІОНИ СКИТАЛЬЦІВ В ЕВРОПІ

Асошіейтед Прес подає з Берліна, що справа з біженцями поступає вперед. Як закінчилася війна в травні, каже та пресова агенція, то було 6,500,000 чужинців, щодо яких впала на Аліянтів гуманітарна відповідальність. Тепер залишилось з цього в західній Німеччині вже тільки два міліони осіб, між якими є: 250,000 росіян, 900,000 поляків, 100,000 італійців, 100,000 мадярів і менші групи. Найбільше впертими між ними, кажеться далі, є поляки; вони не хочуть ніяк вертати. Офіційно так є, що тих людей треба годувати з німецьких засобів. Та практично справа мається так, що годують їх з американських та британських засобів. До цього треба додати, що українців враховують назагал як бездержавних до „росіян" і „поляків", відповідно до того, чи були до 1939 року під Советами чи Польщею.

НАЦІСТІВСЬКІ ВЕРХОВОДИ ЯК КРИМІНАЛЬНІ ЗЛОЧИНЦІ

Міжнародний комітет для суджeння воєних злочинців судитиме в найблищому часі в Нормберзі, в Німеччині, найвищих націстівських головачів, що ще жиють, як передових военних злочинців. Між тими злочинцями є такі як Герман Ґерінґ, бувший німецький маршал, Ґудольф Гес, Йоахім Рібентроп, Франц Папен, полевий маршал Кайтель, адмірал Деніц, Вильгельм Фрік, Альфред Розенберг і багато інших. Усіх разом 23.

ЗА ТИСЯЧУ РОКІВ ПЕРША ОКУПАЦІЯ ЯПОНІЇ ЧУЖИНЦЯМИ

Зачалася офіційно властива окупація Японії американськими та аліянтськими військами, бо прибув уже ґен. Доґлес МекАртур, начальний командант окупаційних сил. Прибув він на американськім літаку-великані „Батаан", що має теж і символічне значіння зогляду на завзяті бої на Батаані з японцями як і бувшу японську окупації Филипин. Зприводу прибуття ґен. МекАртура пригадують, що за 1,000 років Японія не понесла ніякої военної прогри, ні не було на її землі ніякого чужого війська, ні ніякої чужої окупації. Ґен. МекАртур висів на летунськім полі Атсуґі, яке відразу стало теж і тимчасовим осідком аліянтської влади, що буде правити Японією через особу японського цісаря, що діставатиме прикази. Формальна здача Японії наступить у неділю на американськім панцирнику „Мізурі". Майже в тому самому часі, як висіли на японську землю американські війська з літаків в Атсуґі, на полудні, в морській базі Йокасука, висідала на береги Японії більша американська морська сила. Були теж в малій скількости і британські маринарі.

ЗАДЕРЖАНО ВСІ МІРИ ОСТОРОЖНОСТИ.

Самі японські урядові чинники побоюються, що може бути викликане кожної хвилини заміщання збоку японських Загорільців. Тому, як вступив на японську землю ґен. МекАртур, літали постійно в повітрі американські літаки, провірюючи, чи не захоче хтось з японських себегубників-летунів наробити клопоту. Теж прибережна американська фльота була в поготівлі, якщоб зайшло щось серіознішого. Дула її далекосяглих гармат були спрямовані в глиб Японії. Знов на летунський майдан, де знаходився ґен. МекАртур, не допускали нікого з японців крім висланників цісаря і поліції.

УСЕ ПРИГОТОВАНЕ ДЛЯ ОКУПАЦІЇ.

Ґен. МекАртур поробив уже всі приготовання, потрібні для окупації цілої Японії. Ціла Восьма Американська Армія призначена для цеї цілі і вона вже готова це виконати. Вїзд до самого Токійя відбудеться дещо пізніше.

ЦІСАРСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ ЖДАВ!

Американські кореспонденти, що находяться в Атсуґі, подають, що ґенеральний штаб японського цісаря ждав на летунськім майдані на прибуття ґен. МекАртура, щоби зараз по його прибуттю дістати перші прикази. Ґен. ПекАртур править від імені Злучених Держав, Британії, Китаю Нідерляндії та інших, що є безпосередно заінтересовані в окупації Японії.

ГОНҐ КОНҐ І ШАНГАЙ ЗАЙМУТЬ БРИТІЙЦІ.

Таке заповідають, але з тим, що правдоподібно теж і там знайдуться американські частини.

ЗАЧАЛИ ЗАБИРАТИ ПОЛОНЕНИХ.

Американські военні кораблі — Сан Хуан, Ґозелин і Беневоленс — зачали вже забирати з Японії аліянтських полонених, в тому і 8,000 американських вояків.

ШАНГАЙ НЕ УШКОДЖЕНИЙ.

Китайське місто Шангай, що має цілком інтернаціональний характер, є ще далі під японською контролею, хоч та контроля тепер дуже „ввічлива". Американські кореспонденти, що прибули сюди літаками і стали „японськими полоненими", пишуть, що місто, що має 4,000,000 мешканців, цілком не потерпіло, що виглядає на диво. Тепер панує там надзвичайна радість, бо скінчилася восьмилітня японська окупація. Товарів повно, а навіть повно автомобілів, і то американської марки. Усе можна дістати, як хто має гроші, щоб заплатити, а ціни дуже високі. Шангайський доляр упав дуже низько, бо треба було кореспондентам заплатити за фляшку старої, передвоенної „скач" аж девять міліонів долярів, а за приміщення в готелі за два дні понад 10 міліонів шангайських долярів.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ В ЯПОНІЇ.

Разом з американськими військами, що висіли на береги Японії, було теж 86 відпоручників Американського Червоного Хреста, що привезли з собою одежу, ліки та харчі й листи для американських вояків, що були там в полоні.

В ФИЛИПИНАХ ЗДАЮТЬСЯ.

Понад 8,000 японців, що держалися на різних малих островах, що належать до Филипин, здалися американській команді, зложили зброю, і зістали відіслані до концентраційних таборів.

ХОТІЛИ ДОБУТИ ЗІЗНАННЯ.

Полонені американські летуни розповідали в Шангаю американським кореспондентам, як японська розвідка била якої пів години одного американського пільота і сімох вояків, щоб добути від них відомости про задуману американську інвазію Японії

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ВАРТУВАЛОБ ПОВЧИТИСЬ!

В Англії „політика" не є таким політиканством, що розбиває сили народу, держави, чи імперії, хоч у ній політикують на всі способи і застави не тільки в парляменті чи в політичних клюбах, але й в Гайд Парку, що нагадує в дечому давніший нюйорський Юніон Сквер при 14. вулиці, де пописувались червоні. Політика в Англії — це знання, мистецтво, глибока традиція і глибокий патріотизм. Тим і дається пояснити ота величезна сила того великого острова, якого нарід має віками вироблене надзвичайно тонке чуття, коли іде про закріплення його існування чи вдержання імперії і влади в світі. Бо коли тільки чуєся загроженим у свому існуванню чи світовому пануванню, вміє видавати з усіх своїх шарів одну думку і ставити обєднаний фронт, без огляду на те, хто є при кермі: аристократ-консерватист, ліберал, чи лейборист.

Оті думки находять, коли глибше вдуматись в те, як поставився новий уряд Англії, що вийшов з соціялістичної Партії Праці, до справ британської імперії. Він взяв в охорону британські інтереси чи не відважніше, як сам консерватист Чорчил. Це виразно підкреслили американські кореспонденти, коли обговорювали промови про заграничну політику, виголошені в парляменті новим британським премієром Атлі, та новим міністром справ заграничних Бевином. Не диво, що по таких промовах першими, що пішли ґратулювати тим, що їх позбули влади, були — бувший премієр Чорчил та бувший міністер заграничних справ Іден!

Коли пишемо про це, то, як легко догадатись, хочемо тим вказати і на те, що коли так поводяться провідні люди великої й сильної нації, то чи інакше повиннніб поводитись провідні люди поневолених націй, особливо тоді, коли їхня нація в кліщах такого ворога, що її винищує свідомо й послідовно; навіть і фізично. Саме український нарід є нині в ось такому положенню, бо з України втікають міліони, шукаючи захисту на чужих землях, під чужими владами, серед чужих людей.

Чиж у такому положенню можна українським провідним людям розбивати свої й так слабі сили? Чиж можна, щоб одні одних обвинувачували і то ще таким поганим способом, якого вживають закляті вороги визвольних змагань українського народу?

Такі, що так поступають — а є вони і в Америці — не є ніякими провідними людьми. Вони не є ні добрими американцями, ні ніякими українськими патріотами. Це себелюби, що запродують ворогам свої душі. Це ті, що їх мозок збаранів і в серце гадюк напустив. Тому затроюють навіть і таку справу, як допомога українським жертвам війни.

Щоби була праця і небуло недостатку

Чи є причина побоюватись за те, що тепер, по війні, не буде варстатів праці, та що через те грозитиме робітникови недостаток?

Дехто вже пробує „страшити", що буде велике безробіття, використовуючи ту природну обставину, що звільняють тепер масово робітників з тих варстатів, де виробляли воєнне знаряддя. Та це є хвилеве явище, усім зрозуміле. Інша справа, як буде далі. Про це й хочемо говорити.

Отже треба ствердити, що вже бувший президент, Френклин Д. Рузвелт, був проголосив цілому світови „Чотири Свободи", а між ними і свободу від нужди, маючи на увазі, цілком зрозуміло, таку свободу в першу чергу — для американського народу. Щоб так сталося, наш уряд ще далеко до кінця війни застановлявся над тим, яку повести політику на **домашньому** фронті, щоб по війні відразу піднести мирну продукцію і тим самим відчинити нові варстати праці. Що уряд мав уже щодо цього пляни навіть при наглім закінченню війни, пізнати по тих розпорядках, які появилися зараз, як тільки Японія проголосила, що приймає безумовну здачу. Отже є журба самого уряду за те, щоби не було безробіття і недостатку. Та проте журиться тим і кожна працююча людина. На заспокоєння можна одначе сказати, що по тій війні не є так, як було по війні з 1918 року. Америка є тепер далеко краще підготована до ліквідації безробіття у повоєннім часі, як це було по першій світовій війні.

Безробіття не є правилом, а виїмком. Є воно випливом якоїсь кризи. Такий переходовий час, як ось тепер після застановлення війни, теж може бути притокою до безробіття. Та навчені досвідом провідники світу передбачували таке положення і зрозуміли небезпеку безробіття і нужди для встановлення миру. На те скликали завчасу конференції для покликання до життя світової комісії для харчів, світової організації УНРРА, міжнародного Банку для Імпорту й Експорту, а на кінці конференції Обєднаних Держав.

Це зроблено для цілого світу. Окремо йшла праця в самій Америці для виключення небеспеки страху перед нуждою і безробіттям. В одній із своїх повоєнних промов президент Труман сказав просто так, як говорять добродушні люди: „Коли є біліони гроша на знищення людського життя, то чому не можна найти менших біліонів для втримання життя людини?"

Оця думка принялася вже перед кінцем війни і тому провідники американського промислу і загалом бизнесу ще з початком грудня 1944 р. відбули в Ню Йорку свою конвенцію і випрацювали далекосяглий плян реконверзії підприємств з воєнної стопи на мирну. Вони почали були вже кампанію за підготову людей до недалеких перемін, але в міжчасі настала непередбачена зміна на европейському воєнному фронті і треба було приспішити працю для перемоги над Німеччиною. Негайно потім треба було здвоїти енерґію для покінчення війни з Японією. І лише тому, що світова війна покінчилася скорше, ніж могли передбачувати найсміліші політики, прийшов природно деякий застій у продукції.

Та це є лише хвилевий застій, за який варт заплатити. Подумати хочби, яку то ціну варт заплатити за скорочення війни на один рік! Кілько то врятовано людського життя, горя, і маєтку! Отже нема причини до страху тому, що скоро покінчилася війна, та що через те повстав хвилевий застій у продукції.

Ще не проголошено урядово в Америці Дня Перемоги, а вже самий уряд федеральний, уряди стейтові і міські проголосили були загальні пляни для реконверзії. Це є може більший поспіх, ніж був поспіх при мобілізації. Це лише вказує, що коли хто має страх за будучність і працю, то мають його в першу чергу провідні уми, має його влада. Це вказує теж, що й доля особиста навіть найменшої людини є тепер предметом турбот не лише її самої, але й загалу, на чолі якого стоїть народом вибраний уряд.

Ось у вівторок 28 серпня федеральна Комісія для Економічного Розвитку оприлюднила програму реконверзії, яка забеспечує населенню від 7 до 10 міліонів „джабів" більше, ніж було за часів миру перед війною. Тому, що перед війною було багато безробітних, то це навчило провідників, як подбати і про звичайних безробітних, а не лише тих, що втратили роботу після війни. Програма, як оприлюднюють, наладжена так, що кожен охочий до праці буде міг дістати поміч при переїзді з одного місця праці до другого.

Зогляду на воєнну конечність пересічний робучий чоловік почувався перепрацьованим. Не було часу на спочинок, бо вояки з фронту домагалися матеріялу до боротьби. Тепер ця конечність минула, люди можуть відпочати. Коли не мали нагоди поїхати на вакації, то багато з них тепер можуть це зробити на підставі умов праці між підприємцями й робітниками. А коли хто втратив працю, то всежтаки впродовж війни заощадив якусь готівку для особистої забеспеки, а на час безробіття дістає допомогу з фонду суспільного забеспечення. Отже цей час треба вміти використати на спочинок духа й тіла і приспособитися до дальшої праці, коли лише наладяться відповідно відносини.

Микола Чубатий.

Великі часи та малі люди

II.

Роля політичних еміґрацій в новочасній історії.

У кожної нації, що дозріла вже до державного життя, а наїзник спинює народови стати повноправною нацією, появляється поза межами краю політична еміґрація. Політичні еміґранти це здебільша найбільш ідейний актив нації. Ніхто, що любить свій край, не покидає з легким серцем рідної землі. Навпаки, опущення рідної землі, може й назавжди, це найбільша життева траґедія кожної такої одиниці, що з політичних причин, в антаґонізмі до окупанта рідної землі, мусить покидати землю батьків, дідів та прадідів.

Тому політичні еміґранти відомі від найдавніших часів історії. Але масові політичні еміґрації це вже проява модерних часів, відколи не одиниці вищих верств, але демократична маса бере участь в політичному життю нації.

Та політична еміґрація, як з одного боку елемент високовартісний під національним оглядом, то з другого боку, це елемент дуже нервовий та незгідливий. З одного боку еміґрантів лучить одна ідея, з другого боку розсаджують їх індивідуалізми. Частина політичної еміґрації звичайно не витримує траґедії розлуки з батьківською землею і заломлюється. Нічого в цім злого, коли еміґрант повертає тільки на рідну землю до щоденного життя. Гірше, коли поза межами краю стає він деколи на службу ворога, перед яким втікав. Сказане, це прояви відомі з життя всіх політичних еміґрацій новочасної історії.

Широко відомою в світі була польська політична еміґрація, починаючи від часів розборів Польщі, часів Косцюшка, що потім постійно доповнювалася двома новими филями по невдатнім повстанню Листопадовім проти Росії 1830 року та по Січневім з 1863. Польська політична еміґрація виказувала всі прикмети кожної еміґрації: розсварення поміж собою, але й глибоку ідейність супроти національної справи. Хто звик недоцінювати вагу політичної еміґрації в життю нації, хай уважно простудіює великанський вплив польської еміґрації на рідний край. Вся найкраща польська література, повна жарливого патріотизму, зокрема творчість трьох найбільших польських поетів, Міцкевича, Словацкого й Красінського, в першій половині 19-го століття, повстала на еміґрації та на тлі туги за рідною землею. На еміґрації зродилися найкращі твори польської політичної думки.

Побіч польської еміґрації важну ролю в життю свого народу та в справі його визволення відіграла ірляндська еміґрація в Америці. Більше про неї не треба говорити, бо американські українці мали змогу ближче придивлятися праці ірляндської еміґрації в Америці для справи визволення Ірляндії.

Велику ролю відграє в життю свого народу теж вірменська еміґрація зпід Туреччини. Вірменські еміґранти стали майже одинокими політичними речниками власного народу так безцеремонно нищеного турками.

В новіших часах найчисленнішою була російська біла еміґрація, розкинена по різних краях Европи та в Америці. Російські білі еміґранти дали теж для російської національної культури багато; саме вони репрезентують політичну думку національної Росії. Більшого значіння російська еміґрація не могла відіграти, бо це була еміґрація на тлі різниць партійних, а не еміґрація всенаціонального засягу.

Нова филя української політичної еміґрації.

Українська політична еміґрація має теж свою вже понад 200-літну історію. Перша українська політична еміґрація появилася в західній Европі по упадку повстання Мазепи проти Москви. Так звані мазепинці зробили дуже багато для спопуляризування справи визволення українського народу Сказавши по правді, вони одинокі представили західній Европі нову українську відроджену націю. Не уважаючи на шалену протиукраїнську аґітацію Росії мазепинці таки викликали глибоке співчуття для справи визволення українського народу двіста літ тому у Франції, Англії, Туреччині, в Швеції, та ще декуди.

Нещасне життя перших політичних еміґрантів відстрашило мабуть їхніх наслідників йти їхніми слідами по зруйнованню всяких слідів української державности при кінці 18-го століття.

Поминаючи одиничну українську еміґрацію 19-го століття (як от Драгоманова) нова филя української еміґрації поплила на захід по упадку української держави 1919/1920. Зосередилася вона головно в Европі, в Чехословаччині, Франції та Німеччині. Для національної культури ця еміґрація дала доволі багато як на її скупі фінансові спроможности. Одначе вона виказувала страшну рану повного розбиття на тлі партійнім, що розділило братів того самого народу, овіяного тою самою ідеєю самостійности України, на табори собі прямо ворожі. Такого глибокого партійного розбиття не мала навіть польська еміґрація 19-го століття, хоч там це розбиття мало якісь основи — демократів проти февдальних аристократів.

Це партійне запаморочення ще нині серед української політичної еміґрації таке велике, що навіть нинішні великі часи не всилі прогнати партійного чаду зпоміж українських людей. Прийшла нинішна траґедія українського народу. Сотні тисяч, а кажуть, що біля два міліони українців та українок найшлися поза межами України, викинені її лихоліттям, а проте партійний чад триває далі. Навіть в таких страшних часах українські люди неспосібні йти солідарно, щоби спільними зусиллями вратувати український актив, мозок нації, перед знищенням.

З Европи доходять прямо поражаючі вісти, що навіть в тих великих часах годі українцям стати солідарно в гуманітарних орґанізаціях. Бо є комітет соціялістів, націоналістів, уенерівців, протестантів, католиків, православних. Нерідко, кілько родин живе в однім осередку еміґраційнім, то стільки є комітетів. Дивиться людина збоку на цю незрілість „малих людей" тай „голову вхопивши в руки питається, чому не йде апостол правди і науки", як сказав Шевченко. Посторонній чоловік справді мусить питатися, чому наука двацять пять-літної траґедії не навчила українців солідарности.

Таж досвід життевий повинен чогось навчити, щоби не губити себе самих. Це вже й простолюдин знає, що в єдности сила. В солідарности можна і в цій важкій ситуації неодно зробити, в розбиттю можна тільки марно загинути.

Душевна атаманія таки жере ще українську збірноту. Це вона в найтраґічніші часи не всилі вилікувати нас з одідичених прикмет, набутих в часі вікової неволі. Під чужим проводом та приказом українець досконалий і солідний робітник, але для власної орґанізації, це один із найгірших матеріялів під сонцем.

Немає у нас погляду на ліс зпоміж дерев, немає розуміння, що поза моїм вікном є ще другий світ. Великі часи вимагають великих людей. До ніяких результатів не дійдемо, коли у великі часи проводити стануть малі люди!

(Кінець).

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

68)

По обіді суддя відвіз Безхатного до оптивого складу одного зо своїх приятелів. Поговорив з управителем і Безхатний зістався. Управитель, чи може власник, по відїзді обох суддів, запитав, що Безхатний може робити, — видно, судді прохали свого протеже до надмірно тяжкої праці не вживати. Безхатний попрохав часу бодай оглянутися, розглянутися в товарах. З годину ходив по різних закутинах великого вкладу, перечитував написи на скриньках, заговорював з робітниками. Але підхожого для себе заняття так і не найшов. Післано його тоді до одного з наглядачів у відділі начиння. Леда зголосився Безхатний у містера Стивенса, роздягнувся начиння сортувати, аж підходить до нього інший наглядач, вертлявий молодик, десь одних з Безхатним літ. Критично з підчола нового робітника оглянув, покрутив головою. Опісля запитав надто авторитетним тоном:

— Тебе хто сюде прислав?

— Управитель. Або що?

— Управитель! — Молодик підніс брови зо здивуванням. — А ти якої народности?

— Вам на моїй народности хіба дуже залежить? — у свою чергу спитав Безхатний.

— Не будь но такий мудрий. Відповідай на запитання — задиркувато і протягаючи слова обірвав наглядач. Безхатний відповів не менш задирчиво:

— Українець, коли хочете знати. Та й що?

— Росіянин?

— Ні, таки українець.

— Це хіба не все одно?

— Може для вас і все одно, але для мене ні...

— Гм. „Смарт Алек".. Ей?

— Нічого більше не сказавши, молодик забрався. Безхатний взявся за перервану працю, тільки не надовго. Хвилин через десяток підійшли до нього той самий молодик з управителем і Стивенсом. Хвилю управитель дивився, ніби вагався, роздумував. Пошептався ще з наглядачами, тоді звернувся до Безхатного:

— Ти підеш у другий відділ з містером Ципером, — показав на молодика. — Для тебе це залегка робота.

— Добре — погодився Безхатний. Пішов за молодиком у пивницю. Там ждала на нього робота: з пів сотки великих цементових корит, так званих „синків". Двох старщих робітників обивало корита грубими деревляними планками. Молодик розпорядився, щоб Безхатний вивіз на плятформу два десятки корит. Мовляв дістали замовлення і тягарові авта розвезуть корита по окремим покупцям.

Нічого діяти. Запрягся Безхатний в тачку, на тачку звалив корито та й попхав поперед себе. Пхати треба було все вгору, руки з непризвичаєння до надмірного напруження млілли. Друге корито ледви вивіз. Вернувши за третим — думав перепочити, але молодик наглив:

— Після чого тут відпочивати? — казав насмішливо. — Цеж зовсім не тяжко.

— А нуж попробуйте! — Безхатний огризнувся. — Дам вам цілого доляра, як що ви без нічиєї помочи вивезете хоч одно.

— Ну, ну, не будь такий мудрий. Я слабосилий і до такої роботи зовсім незвичний.

— Так чогож говорите, що то не тяжко? Перше спробуйте.

— Такі паничики не люблять тяжкої праці — несподівано сказав ломаною англійщиною один з вуйків-робітників.

— Діло не в тім, люблять, чи ні. Але до такої праці треба втягнутися, — Безхатний поважно заперечив.

— Ну, ну, бери, не розбалакуй — підвищив голос наглядач.

Звалив на тачку трете корито. Напружившн зусилля витягнув тачку мало не під саму плятформу. Раптом руки скорчило судорогами, мусів тачку пустити. Від корчів трохи не зімлів, а тачка під посмішкування дядьків поїхала згори вділ, корито стукнуло об інші, стоячі. Одне повалилося на асфальт і трісло. Молодик заслинився, почав лаятися. У відповідь Безхатний плюнув і мовчки забрався. Так пішли нінащо старання суддів встромити його на лекшу роботу.

Другого дня кликав його знайомий робітник до праці в різні на Сейнт Боніфейс. У різні Безхатний не погодивсяб працювати, хочаб йому платили навіть десять долярів на годину.

Справді, не розумів він працюючих по різнях людей, навіть гидився їх. Вважав, що кожний з них, набувши в різнях практики, з легким серцем зможе різати й людей, так само, як перерізує горло оголомшеному ударом бикови чи корові, теляткови чи ягняти. З малих літ, коли жив під опікою батьків, Безхатний не міг дивитися без огиди на мясиво тварини, яку він перед тим бачив живою, ніколи не доторкнувсяб до нього. Вирісши, бачив не одну насильну смерть не худоби, а людей, але й тоді чувся здібним застрілити, — не різати, — свиню, яку будь хижацьку тварину, можливо й двоногу худобину, хижака в людському вигляді. Не розумів, як зарізати, наприклад, корову? Вона дає молоко, сир, сметану, масло. Користей, здається, аж надто багато за нещасливе сіно і хлів. А тут і по насильній смерти мусить вона годувати своїм трупом ненажерну людину. Адже по сім шкір не друть навіть з людини. Найкраще розумів старий хліборобський звичай — корів не різати. По Україні бачив сотки родин, перетримуючих стару худобу на ласкавому хлібі. Бачив старих корів і коней у своїх батьків. Правда, не розумів також занадто перечулених старих пань і панів американського континенту, що видавали часом грубі тисячі на притулки для бездомних котів чи псів, у той час, коли люди, не худоба, живуть у нужді і поневірці, малі діти хронічно недоїдають. Поступовання тих пань занадто пригадувало „Свинячу конституцію" Франка у давній Австрії.

(Дальше буде).

Питання й відповіді про натуралізацію

Питання: Коли я реєструвався в 1940 році як чужинець, я зареєстрував і мою, тоді дванадцятьлітню, дочку. Недавно мені хтось казав, що вона повинна була зареєструватися другий раз, як їй було 14 літ. Чи це правда? Якщо так, то що чекає мене і її за невиконання закону?

Відповідь: Так, ваша дочка повинна була зареєструватися, як їй було 14. літ. Згідно з законом з 1940 року про реєстрацію чужинців, родичі або опікуни повинні були зареєструвати дітей до 14 віку. Але закон вимагав також, щоб кожний чужинець, досягнувши 14 років віку, впродовж місяця самостійно зареєструвався та дав відтиски пальців. Якщо іміграційний та натуралізаційний уряд має відділ в тому місті, де ви живете, ваша дочка повинна негайно туди звернутися і зареєструватися. Коли ви живете далеко від такого відділу, то негайно напишіть до найближчого відділу, або до комишенера іміграційних справ та натуралізації, і спитайте, що тепер має робити ваша дочка.

Маєте це зробити негайно. Згідно з законом про реєстрацію чужинців, за його порушення накладається кара сто долярів, або місяць тюрми, або одне й друге. Але якщо порушення закону було зроблено не зі злим наміром, а з причини неозначомлення, іміграційний та натуралізаційний уряд не накладає кари.

Питання: Я прибув до Злучених Держав в 1923 році як моряк. Я мав знова відплисти, але не зробив того. З того часу жив тут. Як можу дістати американське громадянство?

Відповідь: Перш за все ви повинні дістати посвідку про реєстрацію. Після того, як її дістанете, можете звертатися за першими паперами, а потім клопотами за громадянство звичайним шляхом.

Кожний, хто приїхав до Злучених Держав нелегально до 1-го липня 1924 року, або залишився тут нелегально перед цею датою (як це було у вашому випадку), може легалізувати своє перебування тут, відповідно зареєструвавшися. Для того він мусить 1) доказати, що прибув до Злучених Держав до 1-го липня 1924 р. і від того часу все перебував в цій країні; 2) довести, що впродовж свого перебування в цій країні був доброї поведінки; 3) належати до расової групи, члени якої мають право на американське громадянство через натуралізацію, це є раси — біла, нігерська та американських індіян; 4) не підлягає депортації. Кожний, хто бажає дістати посвідку про реєстрацію, має виповнити спеціяльну форму „Ен"-105, яку можна дістати в найближчому відділі іміграційного та натуралізаційного уряду. Це коштує $18, які треба відіслати через поштовий „моней ордер" на ім'я Комишенера Іміграції та Натуралізації до Вашингтону разом з аплікацією — форма „Ен"-105. Якщо з яких небудь причин буде відмовлено, гроші не повертаються.

З отриманням посвідки про реєстрацію, особа легалізує своє перебування в Злучених Державах і може клопотатись про американське громадянство.

Загальна Рада — ФЛІС.

ріг, Анастазія Курило, Наталія Дучак, Олена Галущак.

П. З.

ГОРНЕЛ, Н. Й.

На поміч жертвам війни.

Заходами урядників відділу 142 „Провидіння" в Горнел, Н. Й., відбувся в неділю 5-го серпня ц. р. в парохіяльній салі вечірок на поміч нашому поневоленому, бідному, голодному народови, розкиненому майже по цілій земській кулі, котрий просить нас про молотитию.

Відгомін цеї жалібної просьби відбився і в наших серцях, серцях українців в Горнел.

З вечірку прийшло $17.44. Крім того см. 3/я. Іван Вавруцак, котрий був на відпустці по довгій военній службі, на Пацифіку жертвував $10. Разом $27.44.

Збіркою занялася п-ні Анна Лаврів. На руки Григ. Бобовника поодинокі члени зложили: по $5: Г. Бобовник, В. Лаврів ст., і М. Добранський; по $3: І. Бай, Р. Підкович; по $2: Анна Назар, Анна Пелех, І. Спілак; по $1: Евдокія Олексин, п-ні Цибульська, Катерина Музика, Н. Врубель. — Разом $31.

Крім того відділ 142 „Провидіння" з братської каси дарував $10.

Вислано до Українського Американського Допомогового Комітету разом $68.44.

За уряд і Комітет: Григорій Бобовник, предс.; Василь Лаврів, секр.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету
(від 1. до 20. серпня 1945 р.)

Елизабет, Н. Дж. Відділ 234 УНС. Запорозька Січ $100, о. Буката $10.
Джерзі Сити, Н. Дж. Іван Цан $5, Н. Горішний $1.
Бруклин, Н. Й., переслав Г. Бурбуляк $33. Зложили: від. 32 Провидіння $10; по $5: Т. Сорока, Ю. Саламін, П. Сташків, Г. Бурбуляк; по $1: Д. Клисоня, Д. Масник, Л. Сорока.
Ню Йорк, Н. Й. Бр. св. Володимира, переслала п-ні К. Коваль, $25.70.
Лудлов, Масс. М. Мельник $5.
Бетлегем, Па. Укр. гр.-кат. парохія св. Йосафата $100, о. М. Колтуцький $25.
Мекіз Ракс, Па. Гр. Баран $10.
Денбурі, Конн. Громада Денбурі, переслав М. Маркевич, $100. Зложили: Й. Вовк $12.16, М. Маркевич $11.69. п-ні Вовк $10, М. Лукашевич $9.50, Т. Харищ $9.02; по $6: Д. Іванушка і С. і Марія Богда; по $5: . Копчук, С. Кошик, Д. Тиханич; Марія Гузи мол. $2 С. Сверюк $1.80; М. Гузи $1.73; по $1: К. Наконечний і М. Копчук; дрібні жертви $1.47; Бр. св. Николая, від. 381 УНС., $11.63.
Стемфорд, Конн. Збірка укр. гр.-кат. парохії св. Володимира, переслав П. Луків, $43.47. Зложили: А. Фурик $5, Н. Н. $3; по $1: А. Бартошак, В. Блащук, М. Вальчук, Н. Волошин, А. Грицишин, М. Голко, М. Дорош, Т. Зап, В. Карий, М. Коба, К.І Корінь, А. Кругляк, Е. Кругляк, М. Кульганич, І. Михайлишин, О. Підгурський, Ю. Підгурська, М. Риба, В. Степухів, О. Сверида.
Когус, Н. Й. Тов. Оборона Лемківщини, переслав О. Джамба, кас., $20.
Галівуд, Кал. Укр. Централя в Галівуд, переслав М. Новак, $31. Зложили по $10: п-ні Горман і п-ні Торак; по $5: арт. М. Мазуркі і п. Цимбаліст; п-ні Садовець $1.
Ню Маркет, Н. Дж. Ст. Крутій $5.
Філядельфія, Па. Тов. Укр. Амер. Горожан $50, Й. Саек $5, п-ні Василенко $1, збірка на похороні М. Чопика, передала п-ні А. Карпчук, $25.
Росфорд і Толідо, О. Збірка, переслав о. В. Рожко, $82.50.
Міннеаполіс, Мін. Допомоговий Комітет укр. гр.-кат. парохії св. Константина, переслав о. Б. Олесь, $169. (спис поміщений окремо).
Фарест Гілс, Н. Й. Вінні Ю. Загаевич $25.
Ню Йорк, Н. Й. Українська Православна Церква в Америці $25.
Сейр, Па. Збірка укр. гр.-кат. парохії, переслав о. В. Довгович $407.89. (Спис поміщений окремо).
Горнел, Н. Й. Збірка 142. відділу Провидіння, переслав Г. Бобовник, предс., і В. Лаврів, кас., $68.44. (Спис поданий окремо).
Савт Бруклин, Н. Й. Допомоговий Комітет $100.
Ст. Пол, Мін. Збірка укр. прав. парохії св. Володимира $15.15.
Скрентон, Па. Збірка, переслав о. М. Залітач, $304.30. (Спис подано окремо).

Разом $1,702.35.

Всі жертви слати до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P.O. Box 1661, PHILADELPHIA 5, PA.
Злучений У. А. Допомоговий Комітет.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СКРЕНТОН, ПА.

На поміч жертвам війни.

В Скрентоні серед українських громадян укр. кат. церкви збірка дала досі такі результати:

По $15 зложили: Парохія св. Володимира, Братство Найсвятіших Тайн, і о. Мирон Залітач.

По $10: Онуфрій Запоточний, Михайло Волощук.

По $5: Анастазія Масляк, Пелагія Ковпак, д-р Н. Тацій, В. Романцьо, Евдокія Вівчарська, В. Бутинський, С. Чіпак, Марійська Дружина.

По$3: П. Гулька, Д. Михайлів, К. Волощук, Н. Дюс.

По $2: І. Візний, М. Годованець, Марія Балиш, М. Деркач, М. Соняк, П. Онукевич, В. Риж, Анна Макар, О. Лопушанський, Н. Луців, П. Омиляш, Н. Гудима, д-р І. Кульчицький, І. Рогулич, І. Честун, М. Тилявський, М. Федицький, І. Лазор, Петро Блажків, Й. Гудак, І. Крупінський, І. Демкович, Анна Весоловська, Богдан Волощук, Я. Грищина, Я. Стаднір, І. Курило, М. Періг, Евфрозина Жирій, Текля Кованюк, Н. Галущак, Й. Корона, В. Гайдук, П. Іваськів, Й. Галущак, М. Дутчак, Параскевія Гоменчук, О. Мондляк, Анна Евич, М. Гінко, І. Процик, В. Свідо, Т. Чофай, Г. Сировіцький.

Марія Бомбар $1.05.

По $1: Юстина Руснак, Людвіка Ілько, Софія Навроцька, П. Підручняк, І. Лучка, В. Левицький, Н. Бегей, М. Гусениця, М. Ґрудецький, Катерина Гурак, А. Чомко, М. Курятник, Анна Ліберна, Й. Ганкевич, Катерина Гондзьо, М. Роздільський, Анна Кость, І. Голубовський, Пазя Шеник, Текля Лисик, П. Минта, В. Бобітко, Н. Деркач, Марія Ковальчик, М. Демкович, Юлія Корпак, П. Дутко, Параскевія Казимир, Марія Шиманська, П. Макар, Катерина Кость, С. Теслюк, М. Савка, Параскевія Федорко, Катерина Савка, П. Періг, Александра Найдух, Т. Трач, Марія Брунець, Параскевія Мрикало, Любов Моріц, Анна Карил, Ольга Крайківська, Марія Смолинець, І. Ковальчук, М. Пліс, Юстина Мацішак, Розалія Кунда, М. Осташ, Катерина Панас, Марія Панас, Т. Студницький, Текля Іваськів, Ю. Марінчак, І. Тарас, Л. Смарж, І. Булик, Катерина Яремкевич, І. Сома, Д. Попіль, П. Найдух, А. Перець, О. Терлич, С. Гронський, Д. Росовський, Т. Назар, Ю. Швайко, Анастазія Ремез, Катерина Лисик, М. Камінський, Анна Вітушинська, С. Петрик, М. Федоришин, Г. Вітушинський, С. Богуш, Анна Гамадик, В. Мандзікевич, Василина Гайдук, Анастазія Федорів, С. Цурій, В. Лісний, О. Самардак, Марія Папура, Марія Мельник, П. Дучак, А. Гурчак, Максим Василинюк, Юстина Сохрінь, Й. Маркович, Н. Гнатушко, Марія Вайсенфлюк, Пелагія Запоточна, С. Петращук, Марія Плішка, Катерина Фібер.

По 50 ц.: Софія Куренда, п-ні Бурик, В. Федорів, П. Притула. — П. Дикел 25 ц.

Разом $304.30.

Збіркою занялися: Параскевія Залітач, Марія Шиманська, Хриетина Риж, Елеонора Періг, Анастазія Курило, Наталія Дучак, Олена Галущак.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Укр. католицька громада для жертв війни.

При парохії св. Константина в Міннеаполіс, Мінн., яка начислює вісімдесять (80) родин, заложився Український Допомоговий Комітет. Кампанія розпочалася 22-го липня. Праця буде дальше продовжатися. Наш комітет складається з наступних осіб: о. парох Богдан Олесь, голова; Онуфрій Шабатура, місто-голова; Олекса Козак, секретар; Павло Федорців, касієр.

Досі зібрано і вислано 169 долярів. А ось зложили:

По $10: Й. Федюк, О. Шабатура, П. Мандюк, П. Федорців, Й. Олійник.

По $5: М. Хас, П. Вонс, Й. Ковалів, М. Вінсенто, М. Кучинський, Й. Греськів, І. Шміґановський, І. Павчук, П. Пікула, О. Козак, І.Процай, В. Рефцю, І. Сохоровин, П. Гавриш, В. Михайлик, П. Бутрин, М. Блашкевич, В. Сопотюк, В. Клим, Анеля Лазовська, Марія Зіболис, П. Ірха.

По $2: Анна Сокіл, Катерина Дацько. — Разом $169.

Зазначити треба, що з нашої парохії вже були такі жертви — зглядно членські вкладки:

По $5: о. Б. Олесь, В. Сопотюк, О. Семирозум.

Б.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

АНСОНІЯ, КОНН.

Допомога для потерпівших у війні.

У нас зорганізувалися кілька жінок і дівчат і вже почали збирати одіж. Порушили люди листи, які прийшли з Европи, а у всіх сказано про велику нужду: голі, босі, обдерті, без кусника хліба і без даху над головою. Дотого грабіжники торгують ще безсильним народом. Все те колись минеться, але не так скоро, бо ще йде зима, а це не радість для нуждарів. Для них війна скінчилася лише від різні, але не від нужди.

Ми хочемо перевести збірку одежи і гроша в якімсь порядку. Тому просимо урядників наших товариств зійтися в пятницю 31. серпня вечером до церковної салі на наради. Надіємося, що церковний уряд і народні товариства відозвуться на наш зазив. Не хочемо поодиноко вичисляти відділів наших запомогових організацій, чи сестриців чи клюбів, бо це природне, що той зазив до них відноситься. Нехай не буде нарікання на брак солідарности в такій справі. Перше кожен працював 7 день в тижни, то мало хто мав час, тепер вже кожний вільний, то не треба два рази казати.

Хто має одіж, а ще не приніс, нехай приносить до церковної салі, бо там ми збираємо й пакуємо. Ми вже спакували понад 40 скринок і хочемо висилати.

Досі зложили теж на висилку одіжи такі жертводавці: Сестр. Катол. Молоді $10, а по $5: Александра Бадан, Марія Глива, Олена Придун, Анна Жук; по $3: Настя Кулявець, Текля Самодал, а решту по $1: Анна Ферко, Анна Зборівська і Настя Тинець. Разом $44.

За Комітет: **Олена Придун.**

ЦЕРЕМОНІЯ В БІЛОМУ ДОМІ З РОЗДАЧЮ МЕДАЛІВ.—Ця сцена є знята в Білому Домі з нагоди роздачі президентом Труманом Конгресових Почесних Медаль 28 ветеранам Другої Світової Війни. Деякі з тих героїв, що сидять, є, як бачимо, тяжко ранені, бо на візках. Церемонії приглядаються визначні гості.

Союз Українських Канадійських Вояків (СУКВ)
(ДЕННИК).

Відписала Олена Козіцька.

12. квітня. — Це мій перший раз в клюбі. Я один з тих, котрий був присутним, як був зорганізований клюб в Менчестері. Скоро після того я був змушений відїхати. Через той час був я в Сицилії, Італії і в Німеччині. Клюб зробив на мене дуже гарне враження. Дякую всім тим, які причинилися до збудови цього дому.

М. Шевчук.

13. квітня. — Це мій перший раз в Лондоні — в клюбі. Це є місце на сходини для добрих українців. Я радий бути членом.

П. Прокопів.

14. квітня. — Я вже три роки членом клюбу та це перший раз пишу до денника. Просто чудовисько, як клюб зріс від того часу, коли був перше заснований. Хочу цею дорогою подякувати всім тим, які спричинилися до розбудови цього клюбу. Ми всі ним гордимося

С. Карасевич, Винипег, Ман.

15. квітня. — Сьогодня рано о. Горошко відправив Службу Божу. Члени трохи сумні, бо віджджає один з наших дуже добрих членів, ФЛ. Керелюк, назад до Канади. Ми радіємо, що він може повернути, та жалко нам буде без нього. Всього найкращого для тебе Василю.

В. Бурянник.

16. квітня. — Дуже було горячо, коли лишили континент, вертаючи назад до Англії. Наша подрож була на троках. Та коли вже приїхали до Англії, всьо змінилося. Тут мали всяку вигоду. Гарно було знова побачити знакомі обличчя.

М. Павлюк.

17. квітня. — Вже довший час я є членом клюбу та це перший раз, що я дійсно приїхав перебути своїх кілька днів відпустки. Це дійсно „Гом свей фром гом".

П. Присяжнюк.

(Дальше буде).

ПРОТОКОЛ

З НАДЗВИЧАЙНОГО ЗАСІДАННЯ

головного уряду Українського Народного Союзу, що відбулось в днях від 23-го до 26-го липня 1945 року в домі У. Н. Союзу під ч. 81-83 Гренд Стріт ,Джерзі Сіті, Н. Дж.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСІЄРА, Р. СЛОБОДЯНА:

Річний звіт з фінансів господарки організації був зладжений і проголошений у 46 числі „Свободи" з дня 7-го березня 1945 р. **Прихід** за 1944 рік виносив суму $1,377,219.36. На цю суму склалися ось такі позиції:

З місячних вкладок від членів		$ 901,275.15
Відсотки від морґеджів	$ 49,991.51	
Відсотки від бондів	121,855.19	
Відсотки від членських позичок	46,011.92	
Відсотки з банків	721.70	
Відсотки від нотів (векслів)	12.00	
Чинш з реальностей	140,094.70	
Разом з інвестицій		358,687.02
Заробок на бондах	$ 17,404.67	
Надвишка при продажі реальностей	5,344.30	
Приходи друкарні і книгарні	79,679.44	
З переносу сирітських частей по померших членах	11,675.85	
Звороти позичок до народ. фонду	668.23	
З продажі книжок Історія України, Гетьман Богдан і інших видань	1,914.55	
Інші приходи	670.15	
Разом інші приходи		117,257.19
Разом прихід за 1944 рік		$1,377,219.36

Розходи:

Виплати посмертних запомог	$260,126.89	
Виплати запомог з фонду запомог.	21,658.06	
Виплати повної готівки на вивинувальне обезпечення (Endowment)	200.00	
Стипендії для української молоді і виплати на просвітні і культ. цілі	5,140.00	
Виплати з фонду сирітського	8,030.42	
Перенос за переписаних членів з молод. департ. до інших кляс обезп.	12,189.95	
Грошеві звороти	6,433.33	
Дивіденда членам	74,030.94	
Разом виплачено членам		$ 387,809.53
Нагорода для відділових секретарів	$ 39,357.71	
Нагорода за нових членів	18,541.94	
Лікарі за нових членів	2,794.50	
Платня помічних сил	14,931.67	
Платня головного уряду	10,800.00	
Кошти подорожі і репрезентації	11,067.75	
Асекураційні департаменти стейтів за дозволи	1,761.23	
Чинш за офіси У.Н.С. у власнім домі	7,500.00	
Направи машин, вода і інші видатки	393.01	
Оголошення і видавництва	16,888.67	
Видатки на пошту і телефон	2,555.24	
Відзнаки і платничі книжечки для членів	2,388.12	
Свобода і Ukrainian Weekly	53,390.00	
Кошти річного засідання	3,238.33	
Кошти правні	302.25	
Канцелярійні прибори	853.25	
Виплати на реальностях	96,207.13	
Актюар і зладження статистики для оцінки членських грамот	2,167.79	
Бонди гол. уряду і помічних сил	581.25	
Чинш за банкову скритку на вартісні папери і обезпечення від грабунку	259.50	
Федеральний і стейтовий податок за помічні сили	899.79	
Оплата за канадійські чеки	63.10	
Доплачено до вкладок за членів Згоди Братств з їх спеціяльного фонду	3,549.10	
Виплати друкарні і книгарні	69,724.54	
Вкладки до доброчинних організацій	130.00	
Спортова акція	235.76	
Втрата при продажі реальностей	18,824.27	
Втрата при продажі бондів	690.09	
Втрата на морґеджових інвестиціях	6,675.31	
Обниження варт. машин в друкарні	1,077.33	
Обниження вартости реальностей	39,000.00	
Обниження вартости бондів	2,347.73	
Обниження вартости стаків	3,320.00	
Разом інші виплати		432,516.36
Разом розхід		$ 820,325.89

ЗІСТАВЛЕННЯ БІЛЯНСУ:

З кінцем 31. грудня 1943 року було майна	$7,278,663.27
Прихід за 1944 року	1,377,219.36
Разом	$8,655,882.63
Розхід за 1944 рік	820,325.89
Майно У. Н. Союзу з кінцем 31 грудня 1944 року остается	$7,835,556.74

Виплати з адміністраційного фонду старших членів і Молодечого Департаменту за 1944 рік.

Виплати друкарні і книгарні У. Н. Союзу	$69,724.54
За Свободу і UKRAINIAN WEEKLY	53,390.00
Нагорода секретарям	39,357.71
Нагорода за нових членів	16,503.44
Платня помічних сил	14,931.67
Платня головного уряду	10,800.00
Чинш за офіси У. Н. Союзу у власнім домі	7,500.00
Кошти подорожі і репрезентації	4,490.58
Кошти подорожі організаторів У. Н. Союзу	4,404.62
„Свобода" за праці і друки	4,166.37
Ювилейний Альманах	4,141.07
Кошти річного засідання	3,238.33
Лікарі за нових членів	2,594.50
Актюар за оцінку членських грамот	2,233.50
Кошти головної контролі У. Н. Союзу	2,154.77
Відзнаки для членів	2,145.34
Видатки канцелярійні на пошту	2,110.66
Нагорода предсідникам і касієрам за нових членів за 1943 рік	2,038.50
Асекураційні департаменти стейтів за дозволи (лайсенси)	1,761.23
Перенос резерви за переписаних дітей до інших кляс обезпечення	1,709.86
Праці і друки	1,613.26
Обниження вартости машин в друкарні У. Н. Союзу	1,077.33
Федеральний і стейтовий податок за помічні сили	884.75
Дивіденда членам молодечого департаменту	825.26
Історія України англійською мовою	698.91
Оголошення	686.38
Бонди головного уряду і помічних сил	581.25
Машини і інші офісові прибори	452.25
Телефон	444.58
Зладження статистики для оцінки грамот	335.29
Кошти правні	302.25
Фотографічні знимки членських аплікацій і інших документів	240.47
Платничі книжечки	231.85
Спортова акція (поміч клюбам)	230.00
Головний лікар	200.00
Річні вкладки до доброчинних організацій	130.00
Чинш банкової скритки на вартісні папери	150.00
Оправа місячних і річних книг	102.00
Направи в офісах У. Н. Союзу	95.00
Вода	63.10
Направи машин	58.20
Обезпечення від грабунку	56.00
Податок за канадійські чеки	41.80
Асекураційні журнали	32.96
Стейтовий податок за помічні сили	27.50
Обезпечення меблів і канцелярійних приборів від вогню	26.00
Федеральний податок за відділових урядників	15.04
Печатки для відділів	10.93
Обниження бондів	9.71
Спортова акція (друки і т. п.)	5.76
Перенос інших фондів за членів з молодечого департаменту	4.95
Разом	$259,029.47

Виплати фонду обезпеки інвестицій і смертностей:

Податок, вода, паливо, світло і інші виплати на реальностях	1,659.39
Перенос на обниження вартости реальностей У. Н. Союзу	25,300.00
Разом виплати адміністраційних фондів і фонду обезпеки інвестицій і смертности	$285,988.86

Виплати з народного фонду на стипендії для укр. молоді:

Відділ:	Число студентів:	Сума:	Відділ:	Число студентів:	Сума:
45	1	45.00	293	1	40.00
63	4	170.00	317	1	40.00
112	1	35.00	318	1	45.00
125	1	40.00	324	1	50.00
147	1	40.00	405	1	40.00
149	1	40.00	408	1	45.00
164	1	35.00	448	1	45.00
204	1	45.00			
228	1	40.00			
245	1	45.00	Разом	20	$840.00

Виплати з народного фонду на просвітні і культурні цілі:

Видавництва в англійській мові	$4,401.74
Американський Червоний Хрест	1,300.00
Український Конгресовий Комітет на видавництва	1,000.00
На удержання Українсько-Канадійського Клюбу в Лондоні	500.00
Сиротинець у Філядельфії	300.00
Український Конгресовий Комітет на покриття коштів кампанії продажі военних бондів	300.00
COMMUNITY WAR FUND	300.00
Українсько Американський Допомоговий Комітет	300.00
Українська Вища Школа в Стемфорд, Конн.	250.00
Українська Автокефальна Вища Школа у Філядельфії	250.00
Вищі Просвітні Курси в Канаді	200.00
Канадійський Червоний Хрест	200.00
Дім Старців у SLOTESBURG, N. Y.	200.00
Українська Вища Дівоча Школа в FOX CHASE, PA.	150.00
Вінок на могилу бл. п. Олександра Кошиця	50.00
Разом на просвітні і культурні цілі	$9,701.74
Стипендії для української молоді	840.00
Разом	$10,541.74

ЗІСТАВЛЕННЯ ФОНДІВ СТАРШИХ ЧЛЕНІВ І МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ЗА 1944 РІК:

Посмертний фонд нових родів обезп. збільшився	$507,489.28
Посмертний фонд старого року обезп. збільшився	1,709.97
Адміністраційний фонд збільшився	548.06
Резервовий фонд збільшився	508.83
Запомоговий фонд збільшився	9,607.51
Конвенційний фонд збільшився	19,656.25
Сирітський фонд збільшився	753.85
Посмертний фонд Мол. Департаменту збільшився	49,364.34
Разом	$589,638.09
Народний фонд зменшився	$ 1,127.11
Фонд обезпеки інвестицій і смертности зменшився	23,771.67
Фонд Згоди Братств зменшився	3,137.14
Адміністраційний фонд Мол. Департ. зменшився	4,708.70
Разом	$ 32,744.62

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Вісім фондів У. Н. Союзу збільшилися	$589,638.09
Чотири фонди У. Н. Союзу зменшилися	32,744.62
Загальний приріст у фондах	$556,893.47
Загальний маеток У. Н. Союзу з кінцем 31 грудня 1944 року є	$7,835,556.74
Загальний маеток У. Н. Союзу з кінцем 31 грудня 1943 року був	7,278,663.27
Приріст майна за 1944 рік	$ 556,893.47

(Дальше буде).

ЖАРТИ

Скоротив собі імя.
(Автентичне).

Маринар із Сейнт Пол, в стейті Мінеаполис, повернувши з війни, позволив собі на широку забаву. Він родом грек, отже мав подвійну причину до святкування. Розбавленого мусів притримати полисмен і завести на поліційну стацію. Тут подав своє імя: Павло Панаґіотопульос.

— Чому не скоротите собі імя? — питається урядуючий на поліції сержант.

— Я вже скоротив. Перше воно звучало: Павло Апостольопанаґіотопольос.

ШУКАЮТЬ ОСІБ

РІДНЯ І ЗНАЙОМІ ПОШУКУЮТЬ

ВАСИЛЯ СТЕЦЮКА зо села Копичинець, **АНДРІЯ ШЕВЧУКА** із Дубок, повіт Городенка, які живуть у Канаді, як також **СОФІЇ ДЕНИС,** яка має перебувати у Windsor, Ont., Canada. Дальше **МАРІЇ і ВІКТОРІЇ ВОРІЧАК,** що мешкають у Елізабет, Н. Дж., та **ПЕТРА УСТІЯНОФ,** що мешкає у Рос Соборб, Санфрансіско, Каліфорнія. Усіх їх ласкаво прошу, щоб до мене написали і подали свої адреси, які перешлю їхнім родинам, котрі живуть тепер у Німеччині. Моя адреса є:

NICHOLAS HUCUL
14830 WINCHESTER AVENUE,
HARVEY, ILL.

СТЕФАН ҐЛЮТ, що находиться в Німеччині під америк. окупацією, пошукує свого брата **ВАСИЛЯ ҐЛЮТА,** який мабуть мешкає в Ню Йорку. По ближчі інформації писати на нище подану адресу:

Mrs. CATHERINE CHYPIL
83 Franklin Ave., Hartford, Conn.

ТАРЗАН ч. 1238. Оферта відкинена.

Д-р Брекевз вернувся з листками, з яких він зварив отрую. Тарзан видав оклик радости.

„Покажи мені тайний доступ до цих листків через мочари, а я тобі принесу лік проти отруї".

„Тепер ти пробуєш підступом піддобритися мені" — сказав Брекевз. „Але я знаю, що наука ще не винайшла заради".

„Що значить твоє початкове знання в порівнанню з віковими традиціями джунґлів" — загримів Тарзан.